

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:632

av Jan Lindholm (MP)

Ansvar för fimpskräpet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett arbete snarast bör påbörjas med målet att tobaksindustrin tvingas ta ansvar för den nedskräpning som tobaksrökning innebär i såväl den bebyggda miljön som i naturmiljön.

Motivering

Varje dag slängs 2,7 miljoner fimpar på marken i Sverige och cigarettproducenterna har inte vidtagit en enda åtgärd för att förhindra detta. Det är dags att tobaksindustrin tvingas ta ett direkt producentansvar för tobakens restprodukter.

Skräp i parker och på gator och torg är tyvärr fortfarande en vanlig syn. Denna sommar förefaller det vara värre än någonsin. Och det finns ett speciellt skräp som det formligen kryllar av: fimpen.

Mätningar visar att cirka 60 procent av allt skräp i stadsmiljöer är fimpar. Ett giftigt skräp som det är helt riskfritt för rökaren att kasta på gatan – trots att det infördes böter för några år sedan för att tydligare visa att det är fel att skräpa ned. Men fimpen undantogs av obegriplig anledning från att räknas som grund för böter. Nu krävs det att lagstiftningen förbättras för att få bort detta värstingskräp från vår miljö.

Håll Sverige Rents undersökningar visar att det slängs 1 miljard fimpar varje år på våra gator och torg, 1 000 000 000 är otroligt många. Det motsvarar drygt 13 000 badkar fyllda med stinkande fimpar. Men hur hamnar alla dessa fimpar på gatan? Uppenbarligen är det många rökare som slänger sina färdigrökta cigaretter lite var som helst, trots att det knappast kan komma som en överraskning för dem att de röker och att man då får en fimp över när man är klar. Detta beteende måste förändras.

Fimparna är giftiga. De innehåller miljöskadliga ämnen som nickel och kadmium. Det filter som ska fånga upp dessa miljöskadliga ämnen är gjort av cellulosacetat, som är en form av plast. Plast bryts ned mycket långsamt i naturen.

Förutom att fimpar är vårt vanligaste skräp är förpackningar ett av det vanligaste skräpet som hamnar på våra gator och torg. Och cigarettpaketerna hamnar högt på listan, då det dåliga beteendet från fimphanteringen tycks smitta av sig på hur förpackningarna hanteras.

Cigarettfimpar tillhör det skräp som är svårast och mest kostnadskrävande att plocka upp. Uppsala kommun har för några år sedan uppskattat att det är tjugo gånger dyrare att plocka upp ett skräp från marken jämfört med kostnaden för omhändertagandet om skräpet i stället slängs i en papperskorg. För fimpar är sannolikt skillnaden i kostnad för att omhänderta dem i askkoppar till skillnad från att skörda dem på gator och torg ändå större.

Forskning visar också att nedskräpning genererar mer nedskräpning – skräp föder helt enkelt skräp. Och ett nedskräpat område genererar i sin tur skadegörelse, klotter och i förlängningen otrygghet och ökad kriminalitet.

Med andra ord: en fimp på marken leder till många fler fimpar, som sin tur leder till en slängd pappersmugg. Och då kommer det inom kort att ligga mer skräp där, och efter ytterligare en tid är det någon som klottrar på väggen. Därefter är ett sönderslaget fönster inte långt borta och ett trist ruffigt område har skapats.

Men fimpen undantogs av obegriplig anledning från att räknas som grund för böter. Konsekvensen av detta undantag är tydligt och det är nu hög tid att se över lagen för att få bort detta värstingskräp från vår miljö.

Förslag till åtgärd

Det är hög tid att tillverkare, distributörer och försäljare tvingas ta ansvar för fimpskräpet. Det kan ske på olika sätt. Pant på fimpar är ett förslag som troligen skulle fungera ganska bra men andra metoder kan vara att näringen tvingas acceptera en reglerad kommunal städkostnad eller att näringen själv åläggs städa i egen regi. Båda dessa sistnämnda alternativ skulle troligen leda till att näringen för att minimera sina städkostnader skulle införa något i linje med det förstnämnda. Kanske finns det även andra metoder som bygger på mer av individuellt motiverat ansvarstagande från brukarna. Metodval bör snabbt utredas, diskussioner med berörda och forskning kring beteendefrågor bör involveras. Ett första beslut vore att sätta ett mål för fimpfrihet exempelvis till 2020. Önskemål om detta bör riksdagen ge regeringen till känna som sin uppfattning.

Jan Lindholm (MP)